

Ebelik Öğrencilerinin Erkek Ebeye İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Midwifery Students' Views on Male Midwifery

Esmâ DEMİREZEN^{1*}, Fatma Şule BİLGİÇ², Nur Gizem AKDUMAN³

¹ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye.

² Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye.

³ Erzincan Tercan İlçe Devlet Hastanesi, Acil Servis, Erzincan, Türkiye.

Özet

Bu çalışma kadın ebelik öğrencilerinin erkek ebeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapıldı. Tanımlayıcı tipte yapılan bu araştırma ebelik birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri ile yürütüldü. Araştırmaya katılan 246 ebelik öğrencisine Mart-Nisan 2021 tarihleri arasında çevrim içi anket yoluyla ulaşıldı. Toplam 15 sorudan oluşan anket araştırmacılar tarafından literatür bilgileri ışığında oluşturuldu. Veri analizinde SPSS 22.0 paket programında tanımlayıcı ve karşılaştırmalı istatistikler kullanıldı. Öğrencilerin yaş ortalamalarının 20,57±1,97 olduğu, %52,8'inin birinci, %47,2'sinin ise dördüncü sınıfta okudukları belirlendi. Öğrencilerin %50'si ülkemizde erkek ebelerin eğitim gördüğünü, %41,5'inin meslekte erkek ebelerin olmasını istediğini belirtirken yarından fazlası (%50,8) ebeliğin kadına özgü bir meslek olmadığını belirtti. Öğrencilerin yarından fazlası (%64,6) halkın erkek ebe olmasını desteklemeyeceğini bununla birlikte %39'u ailesi /çevresinde erkek ebe olmasını isterken, %45,1'i erkeklerin ebelik mesleğinde yer almasının mesleğe olumlu katkı sağlayacağını belirtti. Bu noktada erkeklerin mesleğe saygınlık ve statü kazandıracığı ifadesine katılmama son sınıf ebelik öğrencilerinde anlamlı olduğu bulundu (p=0,04). Son sınıf öğrencilerinin birinci sınıflara göre ebelik eğitimi ve meslekte erkeklerin olmasına karşı daha olumlu oldukları belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Bakım, cinsiyet, ebe, erkek

Abstract

This study was conducted to examine the views of female midwifery students about male midwives. This descriptive study was conducted with midwifery first and fourth grade students. 246 midwifery students participating in the research were reached through an online survey between March and April 2021. The questionnaire, consisting of a total of 15 questions, was created by the researchers in the light of literature information. It was determined that the mean age of the students was 20.57±1.97, 52.8% of them were in the first grade and 47.2% of them were in the fourth grade. 50% of the students were trained in our country by male midwives, 41.5% want male midwives in the profession, 50.8% do not agree with the view that midwifery is a gender-specific profession, 64.6% think that people would not support male midwives, 39% of them wanted to have a male midwife in their family or around, and 45.1% of them agreed with the statement that having men in the midwifery profession would contribute to the profession. It was found that the disagreement with the statement that men will bring prestige and status to the profession was significant in senior midwifery students (p=0.04). It was determined that the senior students were more positive towards the presence of men in midwifery education and the profession compared to the first graders.

Key Words: Care, gender, man, midwife

Atf için (how to cite): Demirezen, E., Bilgiç, F. Ş., Akduman, N. G. (2022). Ebelik öğrencilerinin erkek ebeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2(3), 559-567. DOI: 10.56061/fbujohs.1165979

Gönderi Tarihi: 23.08.2022, Kabul Tarihi: 21.09.2022, Yayın Tarihi: 26.12.2022

1. Giriş

Meslekler belirli bir eğitim sonucunda kazanılan, kişilerin yaşamlarını sürdürmek için yaptıkları, toplum tarafından kuralları belirlenen beceri ve bilgiye dayalı etkinliklerin tamamı olarak tanımlanmaktadır. Ülkelerin eğitim sistemlerine göre değişmekle birlikte meslek seçimi genellikle bireyin kimlik ve kişiliğini bulmaya çalıştığı, bununla birlikte değişim ve uyum sürecini yoğun olarak yaşadığı ergenlik dönemi süreci içinde gerçekleşmektedir. Meslek seçimi, kişinin kendisine doyum sağlayacağına inandığı, özelliklerine ve yeteneklerine en uygun olduğunu düşündüğü, birçok meslek türü arasından istediği işe yönelmesidir. Ancak çoğu zaman bilinçli ya da bilinçsiz olarak seçimler toplum tarafından şekillenen cinse özgü yaklaşımlardan etkilenmektedir (Yıldırım ve ark., 2014a).

Ebelik ve hemşirelik, tüm dünyada kadınların çoğunlukta olduğu meslekler arasında ilk sıralarda yer almaktadır. İlk meslekler olarak kabul edilen ebeklik ve hemşirelik, kadının şefkatli, şifa verici rolü ve doğasında bulunan fedakârlık ile özdeşleşmiştir (Kaya ve ark., 2011). Sağlık alanındaki ilk kadın mesleği ebekliktir. Türkiye’de ilk zamanlarda, anneden kızına geçen, usta çırak ilişkisiyle yürütülen ebeklik mesleği, zaman içinde gelişerek profesyonel meslekler arasında yerini almıştır (Yörük, 2012).

Uluslararası Ebeler Konfederasyonu (International Confederation of Midwives- ICM) tanımında ebe; “gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde kadının bakımını sağlayan, kendi sorumluluğunda doğumu gerçekleştiren, yeni doğanın bakımını sağlayan, kadın ile iş birliği içinde çalışan ve gerekli tavsiyelerde bulunan profesyoneller” olarak tanımlanmaktadır (ICM, 2012). Profesyonel bir sağlık disiplini olan ebeklik mesleğinin amacı; uygulayıcı, savunucu, araştırmacı ve eğitici roller kapsamında, bireyleri sadece hasta olarak görmeden, saygı ve güven çerçevesinde bireylerle olan bilgi paylaşımı içinde, sağlığın korunması, iyileştirilmesi ve kanıta dayalı nitelikli bakımın sağlanmasını kapsamaktadır. Bu kapsamda mesleğin uygulayıcısının cinsiyetine bir vurgu söz konusu değildir (Yıldırım ve ark., 2014a). Ebeler antenatal eğitim veren, bireyleri ebeveynliğe hazırlayan, yeni doğan ve kadına bakım veren, iyileşmelerine önemli katkı sağlayan, üreme sağlığı, cinsellik ve çocuk bakımı gibi görevleri yerine getiren profesyonelleridir. Ebeler sadece kadın odaklı değil aynı zamanda aile ve toplum odaklı, önemli toplum sağlığı çalışmalarında yer alarak, gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde aktif görev almaktadır. Sağladıkları bu hizmetlerle ebeler toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynarlar (Halldorsdottir ve Karlsdottir, 2011; Pınar ve ark., 2013).

Toplumun, bununla birlikte meslek üyelerinin ve meslek adaylarının ebeklik mesleğinde erkeklerin yer almasına ilişkin görüşlerin incelendiği çalışmalar oldukça sınırlıdır. Meslek üyelerinin kendi aralarındaki uyumu mesleğin gelişimi açısından önemlidir. Bu açıdan ebe adayların bakış açısı önem kazanmaktadır. Yıldırım ve arkadaşlarının (2014b), 184 ebeklik öğrencisi ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin tamamı ülkemizde erkek ebe olmadığını, yaklaşık yarısı ebeklik mesleğinde erkeklerin olması gerektiği görüşünde olduğunu, %72,5’i ise hastane yatması durumunda erkek ebekten bakım almayı kabul edemeyeceğini belirtmiştir. 225 ebeklik öğrencisini kapsayan bir başka çalışmada ise Mete ve ark. (2019) öğrencilerin %66,2’sinin ebeklikte erkeklerin olması gerektiğini, %55,6’sı erkek ebelerin toplum tarafından kabul görmeyeceğini, %55,2’si erkek bir aile yakınının ebe olmasını istemediklerini, %56,5’i ise erkek bir ebekten bakım almak istemediklerini bildirmiştir.

2. Yöntem

Çalışma tanımlayıcı araştırma tasarımında yürütüldü.

2.1. Araştırmanın Amacı

Ülkemizde neredeyse tamamı kadınlardan oluşan ebelerin, erkek ebe ile ilgili görüşlerine yönelik çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bu çalışma, mesleki anlamda farklı olgunluk ve bilgi birikimi seviyesinde olabilecekleri düşünülerek iki ayrı üniversiteden, mesleki eğitim sürecinin başında olan birinci sınıf ve bu süreci tamamlamak üzere olan dördüncü sınıf ebelik öğrencilerinin erkek ebeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

2.2. Araştırmanın Soruları

Araştırmanın amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt arandı:

- Ebelik öğrencilerinin erkek ebe ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Ebelik öğrencileri klinikte erkek ebelerle çalışmak ister mi?
- Ebelik öğrencileri klinikte erkek ebeye muayene olmak ister mi?

2.3. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırma bir devlet ve bir vakıf üniversitesinin ebelik bölümlerinde Mart-Nisan 2021 tarihleri arasında yürütüldü. Çalışmanın evrenini bir devlet ve bir vakıf üniversitesi ebelik bölümü lisans birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturdu. Tam örnekleme yönteminin hedeflendiği çalışmada vakıf üniversitesindeki toplam 115 öğrencinin (birinci n=73 ve ikinci n=42 sınıf) tamamına ulaşıldı. Toplam 192 öğrenciden oluşan (birinci n=85 ve dördüncü n=107 sınıf) devlet üniversitesinde ise birinci sınıf ebelik öğrencilerinin %67'sine (n=85), dördüncü sınıf öğrencilerinin %69,1'ine (n=57) ulaşıldı. Katılım gönüllülük esasına dayandığından, toplam 246 öğrenci ile araştırma gerçekleştirildi.

Örneklem dâhil etme kriterleri:

- Ebelik bölümü lisans bir ve dördüncü sınıf öğrencisi olmak
- Araştırmaya katılmaya gönüllü olmak

2.4. Verilerin Toplanması ve Veri Araçları

Veriler araştırmacılar tarafından literatür (Çalbayram ve Gönenç, 2017; Mete ve ark., 2019; Yıldırım ve ark., 2014b) bilgisi ışığında oluşturulan Google veri toplama formu ile toplandı. Çevrim içi form öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine yönelik altı soru ve erkek ebeye yönelik görüşlere yönelik dokuz soru olmak üzere toplam 15 sorudan oluşmaktadır. Çalışma öncesi soruların anlaşılabilirliğini belirlemek amacıyla küçük bir gruba uygulandı (n=15) ve gerekli düzeltmeler yapıldı. Ön çalışma verileri toplam gruba eklenmedi. Çevrim içi platformda öğrencilere gönderilen formların doldurulması istedi. Bu amaçla her bir sınıf grubunun WhatsApp grubu üzerinde anket linki paylaşımları yapılmıştır. Öğrenci geri bildirimlerinde katılımcıların veri toplama araçlarını doldurmasının yaklaşık 10 dakika aldığı belirlendi.

2.5. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma sürecinin tüm aşamalarında Helsinki Bildirgesi kurallarına uyuldu. Araştırma öncesi gerekli etik kurul (Tarihi: 25.02.2021; Etik kurul No:22) izni ve katılımcılardan gönüllü olur onayı alındı. Çevrim içi anketlerle veri toplama sürecinde öğrencilerden önce ilk sayfada çalışma ile ilgili gerekli bilgilendirme yapılmış olup, çalışmaya katılmayı kabul etmeleri hâlinde “çalışmaya katılmayı onaylıyorum” beyanının işaretlemeleri istenmiştir. Öğrencilere çalışmaya katılmanın gönüllülük esasına dayandığı, öğrencilerden herhangi bir ücret talep edilmeyeceği ve/veya herhangi bir ücret ödenmeyeceği ve çalışma sonuçlarının ders notlarını etkilemeyeceği açıklandı.

2.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları: Veri toplama aracı olarak literatür bilgileri ışığında oluşturulan formun 15 kişilik bir ön çalışma ile anlaşılabilirliğinin değerlendirildi ve bu yönde düzeltmeler yapıldı. Ancak veri toplama formunun geçerlilik ve güvenilirliği yapılmadı. Bu çalışmanın başlıca sınırlılığdır. Bununla birlikte araştırmanın birinci ve dördüncü sınıf düzeyleri ile sınırlı olması, öğrenci ifadelerine dayalı olması ve sınırlı örneklem grubunu kapsamaması dolayısıyla evrene genellenememesi çalışmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır. Bu özellikleri ile bu çalışma bir ön çalışma olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmanın güçlü yanları: Araştırmanın iki farklı üniversitede yürütülerek örneklem sayısının genişletilmesi, evreni temsil etme hedefinin olmaması, literatürde erkek ebeye yönelik görüşlerin incelendiği kısıtlı sayıda araştırma yer alması nedeni ile araştırmanın literatüre önemli katkı sağlaması çalışmanın güçlü yönlerini oluşturmaktadır.

2.7. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Veri analizinde SPSS 22.0 paket programı ile tanımlayıcı analizler (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, değişim aralığı, standart sapma) ve karşılaştırmalı istatistikler kapsamında ki-kare analizi Pearson ki kare testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ kabul edilmiştir. Normallik dağılımı analizi George ve Mallery (2010) çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerinin -2, +2 aralığı kriterlerine göre normal olarak değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Çalışma kapsamında bir devlet ve vakıf üniversitesi, ebelik birinci ve dördüncü sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 246 öğrenciye ulaşıldı. Öğrencilerin yaş ortalamaları $20,57 \pm 1,97$ olduğu %52,8'inin birinci %47,2'sinin ise dördüncü sınıf öğrencisi olduğu saptandı (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Bulguların Dağılımı (n=246)

Sosyodemografik Özellikler	n	%
Yaş ($X \pm SS$; Min-Max)	20,57± 1,97 (18-32)	
Sınıf	Birinci	130 52,8
	Dördüncü	116 47,2

min= En düşük değer, max=En yüksek değer, Ort=Ortalama, SS= Standart sapma, n=sayı , %=yüzde

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Bulguların Dağılımı (n=246) (devamı)

Sosyodemografik Özellikler		n	%
Mezuniyet	Sağlık Meslek Lisesi	27	11,0
	Düz Lise	219	89,0
Uzun süre yaşadığı yer	İl	191	77,6
	İlçe/Kasaba/Köy	55	22,4
Mesleği isteyerek seçme	Evet	206	83,7
	Hayır	40	16,3

min= En düşük değer, max=En yüksek değer, Ort=Ortalama; SS= Standart sapma, n=sayı , %=yüzde

Ebelik eğitimi ve uygulamasında erkek ebe olmasına ilişkin görüşler Tablo 2’de sunulmuştur. Buna göre öğrencilerin %50’si ülkemizde erkek ebelerin eğitim gördüğünü, %41,5’i erkek ebelerin meslekte olmasını istediğini, %50,8’i ebeliğin cinsiyete özgü bir meslek olmadığı yönündeki görüşleri ön plana çıkarmıştır. Bununla birlikte %64,6’sı halkın erkek ebe olmasını desteklemeyeceği, %39’u ailesi/çevresinde erkek ebe olmasını istediğini, %45,1’i erkeklerin mesleğe katkı sağlayacağı görüşüne katılırken, mesleğe saygınlık ve statü kazandıracağı görüşüne katılma (%36,6) ve katılmama (%37) benzer bulunmuştur. Bireysel olarak bir gebelik durumunda erkek ebeden bakım alma isteğine katılmama yüksek bulunmuştur (%44,3).

Tablo 2. Ebelik Öğrencilerinin Eğitim ve Uygulamada Erkek Ebe Olmasına İlişkin Görüşleri (n=246)

Değişkenler	Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%
Ülkemizde eğitim gören ebe vardır	123	50,0	42	17,1	81	32,9
Erkek ebe olmasını isteme	102	41,5	68	27,6	76	30,9
Ebelik cinsiyete özgü bir meslektir	60	24,4	61	24,8	125	50,8
Halk erkek ebe olmasını desteklemez	159	64,6	62	25,2	25	10,2
Ailemde/yakınların arasında erkek ebe olmasını isterim	96	39,0	61	24,8	89	36,2
Erkeklerin olması mesleğe katkı sağlar	111	45,1	71	28,9	64	26,0
Erkeklerin olması meslek saygınlığı ve statüsünü yükseltir	90	36,6	65	26,4	91	37,0
Bir gebelik durumunda erkek ebeden bakım almak isterim	68	27,6	69	28,0	109	44,3

n=sayı , %=yüzde

Erkek ebelerin meslekte olmasını isteme, ebeliğin cinsiyete özgü meslek olduğu, halkın erkek ebe konusunu desteklemeyeceği, ailesi/çevresinde erkek ebe olmasını isteme, erkeklerin mesleğe katkısı olacağı, kendi gebeliğinde erkek ebeden bakım almayı kabul etme ifadelerine katılımın birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri arasında benzer dağılım gösterdiği belirlenmiştir (p>0,05). Ülkemizde erkek öğrencinin eğitim gördüğü ifadesine katılma (p=0,000) dördüncü sınıflarda yüksek bulunurken, erkeklerin mesleğe saygınlık ve statü kazandıracağı ifadesine katılmama (p=0,04) birinci sınıf öğrencilerinden anlamlı olarak yüksek bulundu (Tablo 3).

Tablo 3. Sınıf Düzeylerine Göre öğrencilerin Erkek Ebeyle İlişkin Görüşleri (n=246)

Değişkenler	1. Sınıf (n=130)		4. Sınıf (n=116)		X ² /p	
	n	%	n	%		
Ülkemizde eğitim gören ebe vardı	Katılıyorum	48	36,9	75	64,7	24,08 0,000
	Kararsızım	34	26,2	8	6,9	
	Katılmıyorum	48	36,9	33	28,4	
Erkek ebe olmasını isteme	Katılıyorum	57	43,8	45	38,8	,670 ,715
	Kararsızım	34	26,2	34	29,3	
	Katılmıyorum	39	30,0	37	31,9	
Ebelik cinsiyete özgü bir meslektir	Katılıyorum	31	23,8	29	25,0	,072 ,965
	Kararsızım	33	25,4	28	24,1	
	Katılmıyorum	66	50,8	59	50,9	
Halk erkek ebe olmasını desteklemez	Katılıyorum	81	62,3	78	67,2	1,483 ,476
	Kararsızım	33	25,4	29	25,0	
	Katılmıyorum	16	12,3	9	7,8	
Ailemde/yakınların arasında erkek ebe olmasını isterim	Katılıyorum	46	35,4	50	43,1	3,170 ,205
	Kararsızım	38	29,2	23	19,8	
	Katılmıyorum	46	35,4	43	37,1	
Erkeklerin olması mesleğe katkı sağlar	Katılıyorum	57	43,8	54	46,6	2,482 ,289
	Kararsızım	34	26,2	37	31,9	
	Katılmıyorum	39	30,0	25	21,6	
Erkeklerin olması meslek saygınlığı ve statüsünü yükseltir	Katılıyorum	45	34,6	45	38,8	6,28 ,04
	Kararsızım	28	21,5	37	31,9	
	Katılmıyorum	57	43,8	34	29,3	
Bir gebelik durumunda erkek ebeden bakım almak isterim	Katılıyorum	32	24,6	36	31,0	1,356 ,508
	Kararsızım	37	28,5	32	27,6	
	Katılmıyorum	61	46,9	48	41,4	

X²= Ki kare, p < 0,05

4. Tartışma

Ebelik kadınlık rolleriyle özdeşleştirildiği için yalnızca kadınların yapabileceği bir meslek olarak algılanmaktadır. Ülkemizde pek çok kadın hastalıkları ve doğum uzmanı hekim, erkek olmasına karşın, ebelik mesleği erkeklerin yapamayacağı bir meslek olarak düşünülmekte ve ebe doğrudan kadın figürünü çağırıştırmaktadır. İngiltere, Avustralya, Fransa gibi ülkelerde erkek ebeler çalışmaktadır (Çalbayram ve Gönenç, 2017). Amerika Birleşik Devletleri'nde ise erkeklerin ebelik yapmasını engelleyen yasal bir düzenleme olmamasına rağmen çalışan erkek ebe oranı düşüktür (Jones, 2013).

Türkiye’de ilk defa Ankara’da bir üniversite Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, üniversite tercih rehberinde “cinsiyeti kadın olmalıdır” ifadesini kaldırarak erkek öğrenci almış ve bu öğrenci 2014-2015 eğitim öğretim yılında Türkiye’nin ilk erkek ebesi olarak mezun olmuştur. Aynı fakültede eğitimine devam eden iki erkek ebelik öğrencisi bulunmaktadır (Çalbayram ve Gönenç, 2017). Ayrıca günümüzde erkek öğrencisi olan ebelik bölümleri de mevcuttur. Ülkemizde lisans düzeyinde ebelik bölümlerine başvuruda üç üniversitede kadın olması şartı aramamaktadır (Yükseköğretim Kurumları, 2018). Çalışma grubunun yarısı ülkemizde erkek ebelerin eğitim gördüğünü bilmekle birlikte, bu oran dördüncü sınıflarda anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Mesleğe yeni giriş yapan ebe adaylarının bu anlamda toplumun erkek ebe konusundaki bilgi yetersizliğini de yansıttığı düşünülmektedir.

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin önemli bir bölümü erkek ebe olabileceğini ve yaklaşık %51’i ebeliğin cinsiyete özgü bir meslek olduğu ifadesine katılmadığını bildirdi. Çalbayram ve Gönenç (2017) meslek tercihi yapacak erkek öğrencilerin ebelik hakkındaki görüşleri inceledikleri çalışmada katılımcıların %72,4’ü erkeklerin de ebe olabileceğini düşündüklerini fakat %83,7’si ebe olmak istemediğini belirtmiştir. Araştırma bulguları ile paralel şekilde erkek ebe olabileceği düşünülse de erkeklerin de ebelik mesleğini tercih etmedikleri görülmektedir. Toplumsal değer yargıların ve bakış açıların mesleki eğitim içerisinde olan gençleri de etkileyebileceği düşünülmektedir. Ebelik mesleğine benzer şekilde bir kadın mesleği olarak görülen hemşirelik ile ilgili Yüksekol ve Duman (2018) tarafından yapılan klinik temelli bir çalışmada çalışan ebe ve hemşirelere “erkek hemşire” konusundaki görüşlerini belirlemeye yönelik yapılan çalışmada katılımcıların %72,6’sı eğitim sonrası erkeklerin de hemşirelik yapabileceğini, %71’i erkek hemşirelerin iyi bakım verebileceğini bununla birlikte %71’i erkek hemşirelerin erkek hastaların yoğun olduğu birimlerde yer almaları gerektiğini belirtmiştir. Aynı çalışmada %74,8’i erkek hemşirelerin doğumhanede çalışamayacağını, %54,8’i erkek hemşirelerin sadece güç gerektiren alanlarda çalışabileceğini, %62,9’u erkek hemşirelerin doğum servisinde çalışamayacağı görüşü bildirilmiştir. Dolayısıyla aday ebelerin bir bölümünde görülen meslekte erkek meslektaş olmasına yönelik pozitif yaklaşımla birlikte toplumun kabul edebilirliği konusundaki endişelere benzer endişeler yaşadıkları görülmektedir ve bu görüşün özellikle doğumhane ve doğum servisi odaklı olması özellikle ebelik uygulamaları açısından önem taşımaktadır. Yurt dışında yapılan çalışmalarda da gebe kadınların çoğunluğu erkeklerin ebe olabileceği görüşüne katılırken tamamına yakını doğum sırasında kadın ebeyi tercih ettiklerini bildirmektedir (Bolsoy ve ark., 2019; Mthombeni ve ark.2018). Kadın doğum kliniklerinde yatan hastalarla yapılan bir çalışmada, kadın hastaların %26’sı erkeklerin hemşire olamayacağını ve %51’i erkek hemşirelerin kadın doğum servislerinde çalışmaması gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir (Hotun Şahin ve Demirgöz Bal, 2014). Bu çalışmada öğrencilerin önemli bir bölümü halkın erkek ebe olmasını desteklemeyeceği görüşünde olduğunu ve bireysel anlamda bir gebelik durumu yaşadıklarında ise sadece %36,6’sı erkek ebeden bakım alabileceğini bildirdi. Bolsoy ve ark. (2019) 384 gebenin katılımı ile gerçekleştirdikleri çalışmalarında gebelerin %52,2’sinin doğuma hem kadınların hem de erkeklerin katılabileceği görüşüne katıldıkları, bununla birlikte %97,9’unun ebeden hizmet almayı, %98,4’ünün kadın ebeden yardım almayı tercih ettiği bildirilmiştir. Mthombeni ve ark. (2018) çalışmalarında ise doğum sonrası annelerin erkek ebeleri saygılı, sempatik ve şefkatli olarak görmelerine rağmen ebelik uygulaması konusunda çekimser oldukları bildirilmiştir. Araştırma bulguları ile benzer ve farklı literatür bulguları

olduğu görülmektedir. Bu durum ülkeler arasında cinsiyet ayrımı konusundaki farklılıklar ve kültürel değer yargıları ile ilişkili olabileceği düşündürmektedir.

Ebelik mesleğinde cinsiyet çeşitliliği olmamasının nedenleri henüz belirlenememiştir. Olası nedenler arasında ebelik mesleğinde rol model olacak erkek emsallerinin bulunmaması, ebelik mesleğine girecek erkeklerin mesleği kadınlardan öğrenecek ve birlikte çalışacak olmaları sayılabilir (Bly ve ark., 2020). Mete ve ark. (2019) yaptıkları çalışmada meslekte erkek ebe olması gerektiğini düşünen ebelik öğrencilerinin erkek ebelerin mesleğin profesyonelliği ve bakım kalitesinin artacağı, toplumsal statüsünün yükseleceği, yasal düzenlemelerde gelişmeler olacağını ifade ettiğini bildirmişlerdir. Bu çalışmada ise erkeklerin mesleğe saygınlık ve statü kazandıracağı görüşüne katılma oranı son sınıf ebelik öğrencilerinde anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Hemşirelik ve ebelik mesleklerinde erkeklerin yer alması ile ilgili yapılan benzer çalışmaların bulgularında da erkeklerin mesleğe katılımının mesleğe saygınlık ve statü sağlayacağı yönünde olduğu görülmüştür (Gönç, 2016; Gönenç ve ark., 2016; Yıldırım ve ark., 2014b). Araştırma bulguları diğer çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Genel anlamda araştırmada özellikle ebelik son sınıf öğrencileri meslekte erkek ebelerin olmasını birinci sınıf öğrencilerine göre daha olumlu karşılamıştır.

5. Sonuç

Konuyla ilgili bir ön çalışma özelliği taşıyan çalışmamızda genel olarak son sınıf öğrencilerin mesleğin henüz başında olan birinci sınıflara göre ebelik eğitiminde ve meslekte erkeklerin olmasına karşı daha olumlu oldukları düşünülmektedir. Konu ile ilgili sınırlı literatür bilgileri ve çalışma bulgularımız ışığında ebelik mesleğinde erkeklerin olması görüşünün toplumdan bağımsız olmadığı görülmektedir. Ebelik mesleğinin adayları olan öğrencilerin içinde yaşadıkları toplumdan etkilendikleri ve bunun düşüncelerine de yansıdığı söylenebilir. Bu nedenle konu ile ilgili geniş örnekleme sahip, sosyal ve kültürel boyutları da kapsayan çalışmalara gereksinim olduğu düşünülmektedir. Nicel çalışmalar ilişkili faktörlere ışık tutarken, nicel çalışmalar erkek ebelere yönelik görüşlerin nedenleri ile ilgili sosyal kültürel özelliklere ışık tutacaktır.

Pek çok kadın mesleği yıllar içerisinde hem erkek hem de kadın mesleği olarak varlığını sürdürmektedir. Ebelik mesleği ülkemizde kadın mesleği olmakla birlikte istisnai durumlar yaşandığı bazı üniversitelerde erkek öğrenci olduğu görülmektedir. Bazı ülkelerde ise ebelik hem kadın hem de erkek mesleği halini almaktadır. Değişimin gelecekte ülkemizde nasıl olacağı henüz öngörülemez de kadınlar tarafından istihdam edilen mesleğin erkeklerin mesleğe dahil edilmesi ile ilgili görüşleri mesleğin geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Bunun yanında ulusal literatüre katkı sağlayarak ebelere ve diğer araştırmacılara bilgiler sunmaktadır.

Yazarların Katkısı

Konu seçimi: ED, NGA; Tasarım: ED, NGA; Planlama: ED, NGA; Veri toplama ve analiz: ED, NGA, FŞB; Makalenin yazımı: ED, FŞB; Eleştirel gözden geçirme: ED, FŞB.

Çıkar Çatışması

Çalışma için herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Bly, K. C., Ellis, S. A., Ritter, R. J., & Kantrowitz-Gordon, I. (2020). A survey of midwives' attitudes toward men in midwifery. *Journal of Midwifery & Women's Health*, 65(2), 199-207. <https://doi.org/10.1111/jmwh.130>
- Bolsoy, N., Sen, S., Ulas, S., & Durgun, S. (2019). Opinions of pregnant women intended to male midwives. *Journal of Advances in Medicine and Medical Research*, 29(10), 1-8. <https://doi.org/10.9734/jammr/2019/v29i1030137>
- Çalbayram, N.Ç. (2017). Meslek tercihi yapacak erkek öğrencilerin ebelik hakkındaki görüşleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 26(1), 32-36.
- George, D. & Mallery, M. (2010) SPSS for Windows step by step a simple guide and reference, 17.0 update (10th Edition). Pearson.
- Gönç T. (2016). Hemşireliğin geleceği mesleğin cinsiyetsizleşmesini vadediyor mu? Erkek ve kadın hemşirelik öğrencilerinin meslek ve toplumsal cinsiyeti ilişkilendirme eğilimlerinin sosyolojik analizi. *Fe Dergi*, 8(1), 143-167. https://doi.org/10.1501/Fe0001_00000000158
- Gönenç, İ. M., Yılmaz Sezer, N., Erkal İlhan, S., & Öztaş Karataş, D. (2016). Ebelik öğrencilerinin erkeklerin mesleğe katılması konusunda görüşlerinin belirlenmesi. *Türkiye Klinikleri*, 1(2), 79-87
- Halldorsdottir, S., & Karlsdottir, S.I. (2011). The primacy of the good midwife in midwifery services: an evolving theory of professionalism in midwifery. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 25(4), 806-817 <https://doi.org/10.1111/j.1471-6712.2011.00886.x>
- Jones, D. (2013). The life of men in midwifery: Male midwives changing the rules. *Women and Birth*, 26(1), 22-41. <https://doi.org/10.1016/j.wombi.2013.08.193>
- Kaya, N., Turan, N., & Öztürk, A. (2011). Türkiye'de erkek hemşire imgesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 16-30.
- Mete, A., Reyhan, F.A., Çelik, N., & Sayiner, F.D. (2019). Ebelikte erkekler: ebelik öğrencilerinin görüşleri. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 6(2), 266-274. <https://doi.org/10.17681/hsp.447291>
- International Confederation of Midwives (ICM). (n.d.). Midwifery. <http://www.internationalmidwives.org>
- Mthombeni, C. S., Maputle, M. S., & Khoza, L. B. (2018). Perceptions of postpartum mothers towards the care provided by male student midwives at labour units in Limpopo Province, South Africa. *African Journal of Reproductive Health*, 22(2), 60-67. <https://doi.org/10.29063/ajrh2018/v22i2.6>
- Pınar, Ş. E., Cesur, B., Duran, Ö., Güler, E., Üstün, Z., & Abak, G. (2013). Ebelik öğrencilerinin mesleki profesyonellikleri ve etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 8(23), 19-37. <https://doi.org/10.17049/ataunihem.615169>
- Şahin, N.H., & Bal, M.D. (2014). Kadın doğum kliniklerinde yatan kadınların erkek hemşirelere ilişkin görüşleri. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 1(1), 55-67.
- Yıldırım, F., Çelik, P., Özmen, C., Erol, S., Üst, Z.S., Özkan, H. (2014). Ebelik bölümü öğrencilerinin ebelik mesleğinde erkeklerin yer almasına ilişkin görüşleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 646-655.
- Yıldırım, G., Koçkanat, P., & Duran, Ö. (2014b). Ulusal ebelik kodları ve meslek değerleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 23(4), 148-154.
- Yörük, S. (2012). Türkiye'de ebelik eğitiminin gelişimi. *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*, 20(1), 38-42.
- Yüksekol, Ö.D., & Duman, M. (2018). Kadın sağlığı ve hastalıkları kliniklerinde çalışan ebe ve hemşirelerin erkek hemşirelere yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(3), 128-132.
- Yükseköğretim Programları ve Kontenjan Kılavuzu. (2018). ÖSYM, TC. Ölçme, Seçme Ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, 12.05.2020 tarihinde <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2018/YKS/KONTKILAVUZ6082018.pdf> alındı.